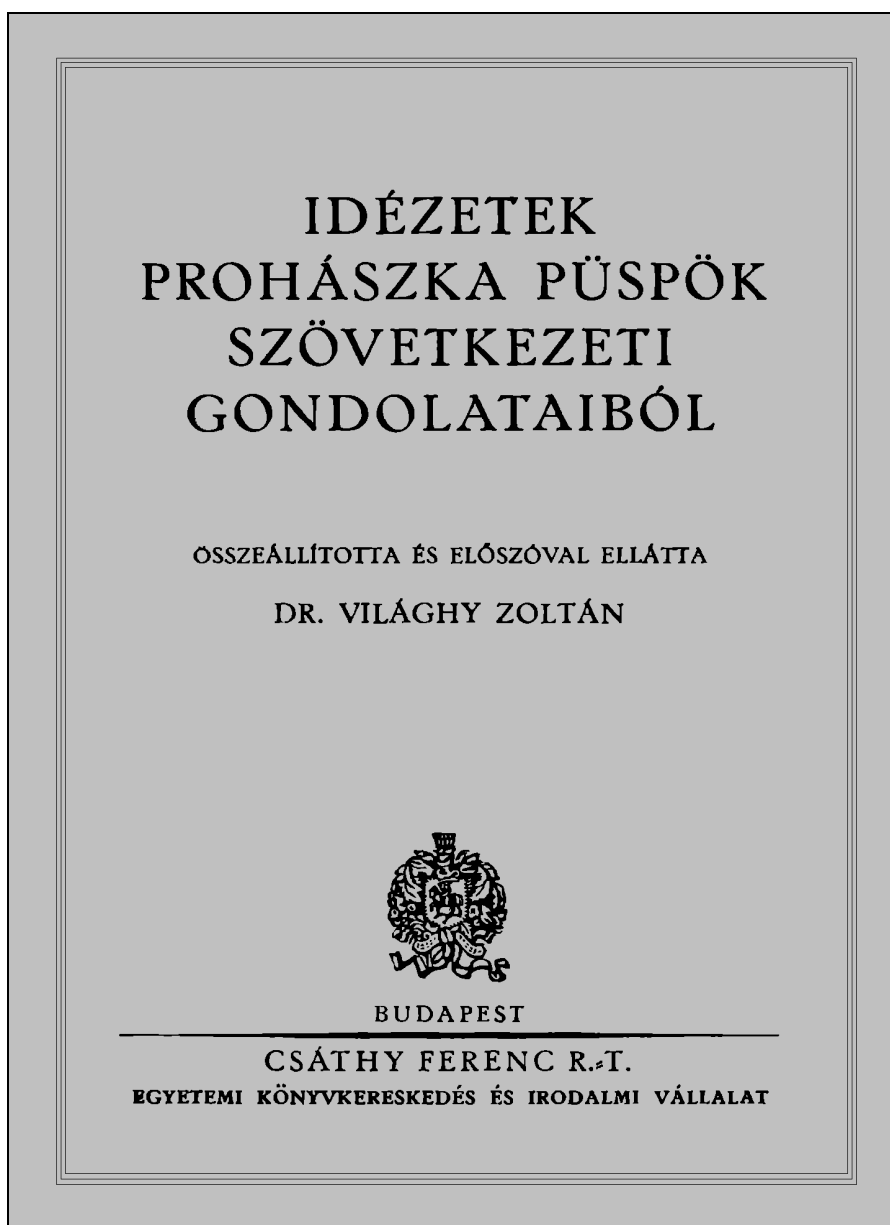

**Világhy Zoltán (szerk.)
Idézetek Prohászka püspök szövetkezeti
gondolataiból**

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Világhy Zoltán (szerk.)
Idézetek Prohászka püspök szövetkezeti gondolataiból

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet Budapesten jelent meg év nélkül (1942-ben), a Csáthy Ferenc R. T. kiadásában.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Előszó.....	4
Idézetek	5
Prohászka kézírata	11

Előszó

A Teremtő-gondolat mérföldlépő csizmában jár; utat mutat, irányt szab, vakító fényelég, majd mint üstökös, hirtelen eltűnik, rohan ismeretlen távlatok felé.

Gyarló emberek lassan követik, országúttá tapossák nyomdokait. Mi sokszor bukdácsolunk, s mikor vargabetűinkkel eljutunk megint a kijelölt útra, akkor tudjuk csak felmérni a Teremtő-gondolat nagyságát, akkor tudjuk csak igazán átérteni azt a veszteséget, ami nemzetünket érte akkor, mikor az üstökös lelépett földi pályájáról.

Így mérjük most Prohászka nyomdokait keresztény lélekkel, magyar bánkódással.

Csokorra való ragyogó gondolatot hagyott hátra a szövetkezetekről, melyek az ő keresztény Magyarország-ideáljának gazdasági talpkövéét alkotják. Méltatlanok vagyunk arra, hogy elemezzük, magyarazzuk. Úgy írjuk le, ahogyan elmondotta.

Két nagy magyar nevét említi Prohászka Ottokár a közölt idézetekben: gróf Széchenyi Istvánét, akinek 150 éves születési évfordulóját most ünnepelte a nemzet és Károlyi Sándorét, aki a magyar szövetkezeti mozgalom megindítója volt.

A három nagy magyar: Széchenyi István, Károlyi Sándor és Prohászka Ottokár ugyanazokért az eszmékért küzd s ugyanazt a programot akarja megvalósítani: biztosítani akarja a keresztény erkölcs uralmát a magyar élet minden vonalán, tehát a gazdasági életben is. A szövetkezésszerű egyesüléssel a kis erőknek keresztény erkölcsi alapon való tömörítése tekintetében mind a három nagy magyarnak azonos a felfogása.

Keresztény magyar testvérem, ne csak a kiragadott szó, hanem a gondolat mélysége is fogja meg lelkedet.

Idézetek

Mi a liberális garázdálkodásnak és embernyúzásnak az alapja? Az önzés, a szeretetlenség, az igazságtalanság; egymást agyon versenyezni, legázolni, eltaposni, elnyomni. Ebből a lyukból fúj az a bűdös, mételyes szél és szélvész, mely az emberiséget jelenleg nyomorgatja. *(Iránytű, 41. l.)*

*

... azt mondják, eddig is volt kereszténység, s nem segített rajtunk! Jóakaró ellenfelem hallgas rám; volt, igen, megvolt a kereszténység, de elfordultak tőle, s az aranyborjúnak áldoztak; túl-licitálták szép szavakkal, szabadsággal, liberalizmussal; gebulyát ettek, s megvesztek; de most látjuk, hogy bolondját járták, s azért vissza akarunk térni a testvéri szövetkezés mezejére, s ennek a szövetkezésnek az alapjait, az elveit seholsem találjuk meg oly erősen és érvényben, mint éppen a kereszténységben. *(Iránytű, 41. l.)*

*

Azért én azokat a jóembereket, kik a munkáson segíteni akarnak, de a keresztény elveket nem akarják; nem értem és sajnálom. Sajnálom, hogy cérnaszálakkal dolgoznak ott, ahol minden szakad, kivéve azt a kötelet és köteléket, melyet Krisztus Urunk sodort. Ezzel kötjük mi össze a repedező világot. Ezzel kötjük ki hajónkat egy jobb jövőnek révpártjához.

De a keresztény elvek csak az anyagot nyújtják, csak a követ és a maltert adják; azon az alapon és abból az anyagból kell építeni.

S mit építünk? A szövetkezést építjük ki, s a munka és munkás jogainak védelmét.

Teljesen egyetértünk azokkal, kik azt mondják: a társadalmat gazdasági téren kell megreformálni. Ez legyen a jelszó, mellyel a munkásnép elé állunk. Jobb sorsot kell számára biztosítanunk, s egyelőre azt nem lehet másképp, mint a szövetkezetek által. Tehát minél több hitelszövetkezetet, fogyasztási szövetkezetet, takarékmagtárt, munkásegyletet. A legnagyobb izgató a rettenetes szegénység, mely terjed, ezt a szegénységet kell megkötnünk erényes, józan, mértékletes élet által, s azután gazdasági érdekeinknek biztosítása által a szövetkezetek révén. *(Iránytű, 43. l.)*

*

A gazdasági életben, amint az tényleg modernizálva van, vannak tátongó sebek, de ezek legfőbbjét e szóval jellemezhetni: közvetítés. Mi az a közvetítés? Ami a pióca a testen, ami a gomba a fán, az a közvetítés a gazdasági életben. Ki az a közvetítő? Aki nem dolgozik és legtöbbet szerez, ki az árut átvviszi a termelőtől a fogyasztóhoz, nem ad hozzá semmit – dehogy: a borhoz vizet, a vízhez denaturált szeszt, a liszthez gipszet és babőrleményt – és mégis legjobban jár.

Hát mire jó az a közvetítés? Hogy az, aki nem verejtékezik, aki csak spekulál, az szedje az aranyat annak a kezéből, kinek verejtékéből a tőke lesz. A nemzetgazdasági életnek ezt a sebet akarjuk bekötni. A szövetkezetek annak a keresztény filozófiai elvnek érvényesülését sürgetik, hogy a munka terméke legyen a munkásé, a munka gyümölcse legyen a termelésé és ne ékelődjék folyton közbe a hálátlankodó közvetítő. *(Iránytű, 49. l.)*

*

Vegyük szemügyre általában a fogyasztóközönséget, azt a közönséget, mely drágán vesz és olcsón ad, ha ugyan van mit eladnia; azt a közönséget, amely észreveszi az óriási nagy árkülönbözetet, amikor a marhából hús, a gabonából liszt, a mustból bor lesz, s mikor védekezni akar az ellen, elzarándokolhat bárhova: törvény, fórum nem segít rajta. Kérem itt is, ugyan mi segítene ezen a tőkeszegény fogyasztóközönségen? A felelet körülbelül mindenütt egy és ugyanaz. De mielőtt azt mondom, ki akarom emelni, hogy mikor én a föld népét, a munkás népet, a fogyasztóközönséget emlegetem, nem elvont kategóriákkal dolgozom, hanem meleg étellel, mert ezek a kategóriák tele vannak érző szívekkel, küzdő emberekkel, gonddal, elkeseredéssel, sötét etikával, s mit sürgetnek, s mi kellene nekik? A kegyetek szíve megadja a feleletet: lépjen a szövetkezés géniusza e sötét szakadékok elé, s mondja ki az egyetlen megváltó szót: akarjatok! A hatalomnak titka és nyitja a tömegben, a számban rejlik, ne panaszkodjatok; nem panasz kell nektek, hanem tett, melyet a világ és saját igényetek vár tőletek, fogjatok kezét, szövetkezzetek! Ismétlem, akarjatok egyet! Mikor belső jobb világ megteremtéséről van szó, az evangélium is csak azt az egyet tudja ajánlani: akarj, akarj! Elestél? felkelsz, ha akarsz! Elsötétültél? látni fogsz, ha akarsz. Beszennyeződöttél? tiszta leszesz, ha akarsz. S mikor nagy világreformról, mikor világ megszabadításáról van szó, akkor is ugyanaz a szó hangzik, ugyanaz a gondolat cikázik villám gyanánt végig az emberiségen: akarjatok, akarjatok! A gazdasági pusztasággal és hanyatlással szemben fellép a fényes meleg reakció, melynek neve szövetkezés, s mentőangyalnak ajánlkozik, s biztosítja a nyomorúságos társadalmi rétegeket; ha hisztek, kövessetek; biztosítalak, hogy a szövetkezés révén győzni fogtok. *(Korunk Lelke, 128. l.)*

*

... mikor én a mi szövetkezeteinket nézem, a gyengék szövetkezését, nem az alávalóságnak sötét bélyegét látom a lelkeken, hanem látom, hogy ott bizalom kél, hogy összetartás lelkesíti a tagokat, bátorság hevíti a lelkeket, hogy ott kezét fognak testvérekként; látom, hogy a szövetkezetek a nép erkölcsösségének egyetemei, ahol embereké, s testvérekké nevelődnek a tagok a szó nemes értelmében; ahol a magyar nép, ha van benne alattomos, alacsony jellemvonás, kivetkőzik a szegénység alacsony természetéből, s magára ölti az erkölcsösségnek szép, tiszta, ideális vonásait. *(Korunk Lelke; 130. l.)*

*

Azért kell szocializmus, vagyis társas szövetkezés, mert az egyes ember meg nem állhat, s elfűjja őt a gazdasági verseny; de azért is, mert az embert társadalomba teremtette az Isten, hogy ne legyen porszem, hanem hatalmas épület, hogy ne legyen széltől söpört, földön futó levél, hanem törzsökös tölgyfa. Az emberiség egy nagy test, az emberi társadalom nagy szervezet, következőleg gazdasági téren is szervezettnek, összefüggő testületnek kell lenni; s ezt a célt a szövetkezés által érjük el. *(Iránytű, 41. l.)*

*

A szociáldemokrácia az ő osztályharcával szintén embereket, öntudatos embereket akar a küzdőtérre állítani, de az osztályharcnak, a gyűlölségnek etikájával. A szövetkezetek ellenben szintén embereket akarnak állítani a gazdasági mérkőzésnek porondjára, de nem a gyűlölségnek, hanem a szeretetnek szellemében. S aztán nemcsak embereket akarnak a szövetkezetek nevelni, hanem a szövetkezés a testvérülésnek, a testvériségnek is akar iskolája lenni. A régi kereszténység egy szív, egy lélek, a szeretés gyülekezete volt, melyben

mindenki megtörte testvérjével a kenyeret; hát mi a szövetkezet más, mint modern szervezet, melyben a testvérek a gazdasági közreműködés révén egy kenyéren osztoznak, ahol a közjó, a község java, a közjólét vezet, s így az evangéliumi szeretetnek s testvériségnek a legmodernebb kiadása!

A szövetkezésnek etikai értékét szemünk elé állítja továbbá a szövetkezetek célja is. Természetes, hogy a szövetkezeteknek célja elsősorban a gazdasági boldogulás és e részben, ha valaki azt mondaná, hogy a szövetkezetek érdekszövetkezetek, általában ezt meg kellene engednem; de ha ezeket az érdekszövetkezeteket éppen az érdekek tekintetében hasonlítom össze szövetkezeteinkkel, látni fogjuk, hogy ezek mindennemű kartellt, szakszervezetet és szövetkezést messze túlhaladnak éppen etikai tekintetben, mert itt az érdek a tisztas kenyér, a közjólét, a munkának méltányos, megérdemelt gyümölcse, szóval itt az érdek a szegény dolgozó népnek joga és jussa. S ugye, m. t. közönség, a tisztas kenyér tele van etikával; mert akinek ki van ragadva a szájából a kenyér, az ugyancsak az etikátlanság örvényei felé jár; akinek meg van mérgezve a kenyere az elkeseredésnek verejtékével, annak megmérgeződik a lelke, a bizalma, erkölcsi érzéke; az az ember, aki látja, hogy a társadalom neki, a munkásnak nem adja meg kenyérért, nem igen lesz a társadalom embere s könnyen válhatik a társadalomnak, a hazának ellenségévé.

Ha tehát már a kenyér is tele van etikával, s következőleg a szövetkezetek etikaiak, mert kenyéret biztosítanak a munkásnépnek: mennyivel inkább fog emelkedni szemünkben a szövetkezeteknek etikai értéke, ha meggondoljuk, hogy a kenyéren kívül sok más nagy s éppen erkölcsi érdek forog itt szóban, amilyen elsősorban az, hogy a népnek bizalma legyen boldogulása iránt. A szövetkezetek bástyái a nép azon hitének, hogy az ember dolgozva boldogulhat: ugyancsak a szövetkezetek tűzhelyei a munkakedvnek.

Az az ember, aki nem látja be, hogy érdemes élni, annak nincs munkakedve, s az ilyen azt sem látja be, hogy érdemes dolgozni. Ha az ember nézi a magyar népnek, főleg az alsó osztályoknak életét, azt látja, hogy ott sokféle elkeseredés, panasz töri a jobb, elégedettebb élet tendenciáját, hogy ez a nép alkalmas az infekciókra, hogy lázas álmok gyötrik, mert ez a szegény nép végre is édeskeveset élvez, sokat küzd, faluja, háza, életmódja kevés örömet juttat neki; háza vályog, útja sár, az egész tájék pocsétákban tükröződik, s azok a mély barázdák a homlokán, mintha hóhérvérrel foszlányai volnának. Ezért nehéz, ezért nem érdemes élni... Tehát építsük fel a szövetkezetekben annak az erős hitnek a bástyáját, hogy érdemes élni. S ez a bástya a szövetkezés. Szúrjuk le a nép reménytelenségének száraz fáját egy jobb földbe, a szövetkezés földjébe, hogy ez a száraz fa kivirágozzék és ne csak kivirágozzék, hanem gyümölcsöt is hozzon a fáradt szegény népnek. Mert nem hatalomról van itt szó, hanem jólétről, nem tőkehalmozásról, hanem kenyérről, nem kincsekről, gazdagodásról, hanem közönséges boldogulásról, tisztas életről. Azt akarjuk, hogy az egoizmus letörjön és a közérzés kerekedjék felül, hogy a tompa rezignáció helyett az élet reménysége emelje az emberi lelkeket; azt akarjuk, hogy a magyar magyar földön tényleg azt érezze, hogy ez az ő hazája, mert erejének, boldogulásának talaja. S nem látok Magyarországon egyetlenegy más intézményt sem, amely annyira megvalósítani képes ezt az én reményemet, mint éppen a szövetkezet. (*Korunk Lelke, 130. l.*)

*

Tagadhatatlan, hogy ami ezidőszert hűz és vonz, ami az embert villanyozza, új reménnyel, szebb jövővel kecsegteti, ami az erőket ébreszti, s a társadalmi alakulást előmozdítja, az mind a szövetkezeti eszme behatása alatt áll. (*Iránytű, 55. l.*)

*

Nincs feltámadás és élet a nép hazafiságában s honszeretetében, nincs feltámadás a nép idealizmusában, míg gazdasági létünk meg nem erősödik, s míg a falu, mint kultúrtényező, nem üli meg feltámadását...

E mozgalomban a Hangyát a legelső helyek egyike illeti meg.

A Hangya is dolgozik azon, hogy a gazdasági lét alapjait megerősítse, hogy a megélhetés gondjait csökkentse s hogy mindezzel s ezen felül távortartsa azt a nagy veszedelmet, amely népünk gazdasági gyengülésével magát a kultúrát, a nép lelkét, hazafiságát s bizalmát fenyegeti.

A nemzetet s a nemzetben megint a falu népét kell feltámasztanunk, nem mondom a halálból, de haldoklásból; feltámasztani az önzés s a nemtörődés sírkövei alól. A falusi népet kell megelevenítenünk s kivezetnünk a fásultság és elmaradottságból.

De ezt a feltámadást csak azok tehetik, kikben lélek, idealizmus s önzetlenség honol s tiszta szeretet lángol a nép iránt. *(Sion hegyén, 210. l.)*

*

Millió és millió embert lehet megmenteni a kis szövetkezetek által... *(Iránytű, 44. l.)*

A szövetkezés által kapunk értelmes népet... *(Iránytű, 44. l.)*

Hogy ezt a mozgalmat igazán általánossá tegyük, mindnyájunknak, főleg a vidéken a papoknak, lelkészeknek s annak az intelligenciának, melynek esze még nincs megmételtyezve a liberalizmustól és liberális nemzetgazdaságtól, kezét kell fognunk. *(Iránytű, 47. l.)*

*

... ne panaszkodjunk, ne sopánkodjunk, hanem tegyünk, cselekedjünk; itt vannak a szövetkezetek, változtassuk szeretetté az ígét, hiszen csak az a szeretet, amely megvált. Legyen a szövetkezeti eszme megváltó eszme, mely a népet megváltja a békókból, melyek nem vasból, hanem agyagból vannak. Legyen a szövetkezeti eszme egy haladó eszme, mely a magyar népnek nemcsak gazdasági, de erkölcsi, értelmi haladását biztosítja, legyen az egy nemzeti eszme, mert csak az a nép bír boldogulni, amely gazdag, de gazdag a munkában, gazdag, hogy erkölcsileg érvényesüljön, gazdag, hogy emberekhez méltó életet éljen. *(Iránytű, 50. l.)*

*

S íme itt dobban elénk ismét az a mentő gondolat, azt mondhatnám: az a kényszerképzet, melyet a magyar mezőgazdaságból és egyáltalán a kisemberek világából kitörülni s száműzni nem lehet és ez: a mezőgazdasági szövetkezetek munkájának jelentősége és hatása, még pedig tekintettel a magyar népnek nemcsak gazdasági, hanem erkölcsi emelkedésére is. *(Iránytű, 338. l.)*

*

Nehéz volt küzdelmünk az igazi karácsonyi szeretetért, mely nem azt mondja, hogy éljen a liberalizmus, se azt, hogy mindenkivel egyformán kell bánni, hanem azt, hogy a gyengéket nem szabad az erőseknek kiszolgáltatni, hanem felvértezve kell őket a küzdőtérre léptetni, mert csak így vehetik fel bizvást a harcot azokkal, kikkel érdekellentétben vannak.

Felvértezve?! Szép és nagy szó! De hol a vért? A vért a mi gazdasági intézményeink; ezek közt gazdasági téren elsősorban a Hangya.

A szövetkezés fája a mi karácsonyfánk! Erre a fára tűzzük gyertyácskáinkat, nem a szabadságnak általában, hanem a gyengék szabadságának lángjait; erre aggatjuk az aranyhaját s a csillogó ékességet, nem az egyenlőségnek általában, hanem a felebaráti szeretetnek búbajos láncfüzereit!

A szövetkezés csemetéjét évekkel ezelőtt Károlyi Sándor gróf ültette a magyar földbe. A csemetéből azóta, hála Istennek, fa lett, s mivel szeretet éleszti s mivel sok áldást hoz éppen a szegényebb népeknek, amivel szabadulást s gazdasági megváltást ígér idővel a gyengéknek: karácsonyfát látok benne, – a falu karácsonyfáját!

S nekem ez a karácsonyfa tetszik igazán, mert betlehemi búbáj van rajta. Mert hisz vannak karácsonyfák másfelé is; vannak ragyogó palotákban s jómódú házakban; vannak tükrös termekben, telerakva aranyhajjal, csillogó és illatos gyertyalángokkal, s az ember örömmel nézi...

Szép ez mind; nem hiába az Úr Jézus hozta közénk s a magasból hozta; de ha a Hangya karácsonyfájára gondolok, arra a ki nem vágott fára, hanem a népélet s a néplélek gyökeréből fakadt, s azon a gyökéren ülő fára, melyre nem kell ráaggatni a csinált jégtüskéket s a zúzmarát, hanem amely a gazdasági verseny kemény telében is megállja helyét s le nem hullatja tűit; ha arra a fára gondolok, melyre nem aggatnak rá aranyozott almát, s diót, hanem amely maga meghozza a boldogulás gyümölcseit: akkor hálát adok Istennek, hogy a szegényes múltból kihajtatott köztünk a szeretet erejében a falu karácsonyfája, s hogy azt ma is a megértés, a hűség, a fegyelem s összetartás érzései éltetik.

Istenem, kis Jézusom, mi lesz e fánkkal, a falu, a Hangya karácsonyfájával? Szakadnak-e majd megint ránk szerencsétlen napok, mikor megérezzük, hogy mily nagy kincs a haza s mily gyenge jószág az otthon, akár csak fecskefészek volna, düledező gerendák közt; ki tudna erre felelni!?

De jó tanácsot, melyet a krisztusi felebaráti szeretet sugall, azt tudok adni: ne vágjuk ki karácsonyfánkat, mely az igazi, gyakorlati szeretetnek s az egymást-segítésnek gyökeréből fakad! Ne hagyjuk, hogy félreértések, széthúzás s irigykedés folytán lombja hulljon s ereje vesszen! Sőt azon legyünk, hogy a Hangya karácsonyfáiból erdő legyen, mely a viszontagságok hógörgeteget is feltartóztatni s feltartani tudná! Ha annyian leszünk, hogy a nemzeti gazdaság erősségévé válhatunk, akkor az ellenséges szélvész is fáink lombjaiban muzsikázó, biztató, s bátorító karácsonyi énekké fog válni. (*Sion hegyén, 190. l.*)

*

A Hangya talaján állva, ilyenkor, karácsonykor érezzük meg azt, hogy mennyire igaz, hogy bátran egymást segítve, s a közérdeket, mint nagy közjót felkarolnunk kell, s hogy e gyakorlati szövetkezeti szeretet voltaképpen az Úr Jézus karácsonyi szelleme!

*

Nagyot kell alkotnunk mindnyájunknak; de ezt csak akkor és csak úgy alkothatjuk, ha a szövetkezeti ügynél, annak zászlaja alatt híven kitartunk. Higyjétek el, Magyarországon a Hangya, a Hitelszövetkezet, s ami van még ilyen, a felszabadulás, a boldogulás irányát jelenti; zászlórúdjaik karácsonyfák, melyek a Megváltás karácsonyfáival világítanak nekünk, s melynek alja is meg van rakva, nem gyerekek való játékkal, hanem a magyar nép boldogulásának áldásaival.

*

Szeressük egymást s gyámolítsuk szegényeinket s árváinkat; de ne érvük be ezzel; tegyünk többet, tegyünk nagyobbat! Vegyük gondjainkba a szegény magyar közügyet, a szövetkezeti ügyet s gyújtsunk annak karácsonyfát; gyújtsuk meg rajta a szeretet, az összetartás, a hűség és kitartás viaszgyertyácskáit s övezzük ne színes papírláncokkal, hanem a testvériség s barátság aranyánál, ezüstről többet érő kapcsaival.

Ez ajándéktól leszünk mi is boldogok, s belőle fakad majd erőnk! *(Sion hegyén, 193. l.)*

*

Arisztokrácia, középosztály, klérus – ki tudja, meddig maradhatnak mai kereteik között, közéleti befolyásukat illetőleg? Egyre legyen gondja a magyar intelligenciának, hogy szárnyai alatt erős nép nevelődjék!

Ki bír ezzel az ideállal versenyezni? Hol az a szociáldemokrácia?

Én katolikus pap vagyok, de szíves örömet kezdek fogok ebben a nagy munkában minden református barátommal. Ne legyen közöttünk széthúzás, visszavonás. Széthullanak a dongák, ha nincs összetartó vasabroncsuk. Vaspántként kapcsoljon össze minket is a szükség vaskényszere, amely a nemzeti halállal fenyeget... Ne mondja azt a papság, hogy szövetkezeti apostolkodásra nincs felszentelve. A szövetkezetet és népét ideálisan vezető papot az Isten szelleme ihleti...

Ez a szövetkezeti mozgalom végelzúllás és elszegényedés elleni mentő harc, melybe beállani a legnagyobb magyarnak, Széchenyi Istvánnak ideális gondolatával kötelességünk mindnyájunknak. *(Iránytű, 63. l.)*

*

A vidék az igazi erő; a gazdasági élet újjáébredése is ott fog megszületni. Természetesen azonban, hogy az a járatlan nép tőlünk várja a nevelést a gazdasági élet terén. Ha a pap a templomban koldusoknak prédikál, az az erkölcs is kolduserkölcs lesz. Erőteljes népek, melyeknek nyakán nem lóg az üres tarisznya iszonyú terhe, képesek csak erkölcsiségre, vallásos haladásra. Azért farizeus az a pap, ki azt mondja, hogy nem engedi meg ruhája, hogy leszálljon a gazdasági élethez. Legyen az egyház a nép pártján mindenütt és mindig! *(Iránytű, 47. l.)*

Prohászka kézírata

Püspöki Lét és szociális lét.

Püspök a világhoz és az emberiséghez a fellángolásainak
 útján. A köztudat, a közérzés, a ^{személyes} közérzési viszonyok
 az első apostoli körletben és azóta is átvonulnak és fejlődnek.
 tudat; hitvallás megújítás, egyházi életvilág és köztudat
 a megújulás a hitvilágban és a megújulás, a nagy munka
 a hitvilágban és a hitvilágban, de úgy hogy mindkét
 irányban is a hitvilág megújítását.

Közvetlen kapcsolat, mi is köztudat, a hitvilág-
 gell köztudat, hiszen a hitvilág megújítás és az új nagy
 munka és nagy munka megújítás megújítás megújítás
 köztudat, hogy megújítás, - hogy a hitvilág megújítás
 a hitvilág megújítás a hitvilág megújítás és az új
 munka: a hitvilág megújítás.

Az új munka, a hitvilág, hogy a hitvilág, a hitvilág megújítás
 munka, megújítás és megújítás megújítás megújítás
 a hitvilág megújítás és hitvilág megújítás, hogy
 mi is, a hitvilág megújítás és hitvilág megújítás.

A hitvilág megújítás, az új munka, a hitvilág megújítás, - az új munka.
 megújítás: hitvilág megújítás, az új munka a hitvilág megújítás.
 A hitvilág megújítás, megújítás: hitvilág megújítás, az új munka
 megújítás: hitvilág megújítás, - a hitvilág megújítás, - a hitvilág
 megújítás és a hitvilág megújítás. Megújítás megújítás megújítás
 megújítás, az új munka megújítás megújítás megújítás megújítás.

mind belső és ismétlődő fejlődésben; hanem csak hitves elismerés
 által leírni lehet, hogy az isten és kegyelmességének
 leírása belső örömeitől, hogy az isten birtokában van.

Van az aramban az erőteljes munka nagy, nagy, van az
 hitványok, van elmaradottságok a fejlődésük, és
 nagy a magyar lelke a székelyek, - ez az utolsó
 tan legmagyabb nagy a keresztények; az isten egész
 munkái leírás a keresztények. Nagy halál, hogy a
 Magyar - keresztények is jelentenek az a keresztény
 hitványok a mi székelyek, hogy az isten fele-
 kező viselkedés is jól fejt. Keresztények keresztények
 keresztények keresztények, keresztények keresztények.
 keresztények

És az emberek is az isten nagy munkái, az isten az
 keresztény keresztények a keresztény keresztények
 keresztény keresztények, hogy a keresztények az isten keresztények.
 keresztény keresztények, a magyar keresztények az
 a keresztények keresztények az isten keresztények, a
 keresztény keresztények keresztények keresztények keresztények
 keresztény keresztények, keresztények keresztények, keresztények
 keresztények keresztények, keresztények keresztények, keresztények
 keresztények keresztények.

Mit használunk az isten, keresztények?!

létesítjük a legjobb politikai, társadalmi és gazdasági alakulásból,
 ha vagyunk, ha azokat vesztjük vagy, azokért közzük
 csoportosulunk, ezért egy-egy évi munka a életünkben
 számítandó nehézségek megismerésére, feltörekvésükre
 köztársasági, egyenlőségi eszmei elterjedésére, egyen-
 lőségi rajongásra és bizalomra és a jó, nemzeti ügyek
 megvalósítására visszatérünk.

Itt kell kitérni az a körre, amelyre él a való élet
 nagy céljai és gazdasági költésükkel, - hirtelen pona-
 góval, jól, hogy a köztársasági gazdaságunk és a szövetkezeti
 életünk a munka minden újításával és a 10,000 forrás
 körül eléri 24.000 forrásból, ha összehasonlítjuk, 4000
 forintból, az az egyenlőséggel járó költés eléri
 az. arányát.

Itt kell kitérni Magyarország nagy ügyeire, és
 azt hangsúlyozni legjobban, hogy a legnagyobb önzé-
 telenségre van szükségünk, ha meg akarjuk valósítani
 az életünket: Itt mi mondtuk most, amikor lehetünk,
 és amikor szánunk megfigyeléseket az életünkben
 minden erőnkkel? Kétségek most még lehetnek önzé-
 telenségre a magunk? Fejünk fölötti lények önzésének
 a politikai önzés és a gazdasági lények. püspökünk
 a szövetkezeti életünkben az életünk erénye erénye

gazdasági alapulatainkat egyrészt hordója hazajártaik. É most
 ráérünk vesztetünk, - ráérünk kifejezőségei való-
 kelt, igazgatóságai hordója, - ráérünk valóban mi -
 vaitat, ellenőrzési eljárásaitat, még pedig nagy
 gazdasági érdekei szempontjából - ami ellenőrzés-
 zese emeltek, most hirtelen az esetben van a nem
 az ellenőrzés ellen emeltek az - , hanem felteve-
 bi szempontból:

Ígyem, legyünk igazán azok, hirtelen jöttünk az
 mindet, - legyünk hirtelen a legyünk meg hirtelen
 kel; de hirtelen az, hogy a gazdasági életben az a
 keltelen köte a "commissio" ellen minden keresztények
 a keresztények őszere felt fogja! A szilveszter.
 de nem a hirtelen, hanem az őszere a hirtelen
 érte, - ^{szilveszter} nem az események a a hirtelen, való.
 Utasítás, hanem a újat a hirtelen! Így, amint a dar-
 zantamokat, mely a hirtelen iránti hirtelen a
 marabani hirtelen vagy ha az ellenőrzés, az meg-
 hirtelen nem hirtelen.

Érdekes minden ilyen megújulás hirtelen a, hirtelen
 in: hirtelen hirtelen a hirtelen, az a hirtelen meg, hogy a
 hirtelen újat a hirtelen. A legújabb újat a hirtelen.
 az az van, az őszere a hirtelen in hirtelen. Püspök Világhy